

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 5.

Miercuri 1. Februarie

1861.

Petitiunea

comunelor din cerculu politicu alu Branului din districtulu Barsei).*

Escelenti'a Vóstral

Prea onorata comisiune natiunala!

Imprejurarile ce se desfasura in tóte dilele, in privinti'a viitoriului stadiu transitoriu de organisare, — ne pricinuesce multa temere, ca cerculu Branului cu 17,000 de suflete curatu romane, va remané si in viitoriu sub magistratulu Brasiovlui administranduse dupa sistem'a de ante 1848.

Si fiindca o asemenea intemplanare, pentru populati'a acestui cercu, ar' fi nu numai nepotrivita cu Prea Inalt'a dorintia imperatésca, dara ar' vatam'a tare, cele mai mari drepturi ale acestoru 17,000 de suflete curatu romane, — mai cu séma prin aceea, ca in tóte afacerile politice, si iudiciali in locu se figureze limb'a romana, — ar' figur'a aceea a Brasiovlui, adeca: cea germana, pentru ca la Brasiovu germanii facu maiortatea; — ca averile nóstre ar' fi periclitata, caci Brasiovalu carele cá Domnu pamenténu, este proprietariulu unoru comune, ar' deveni totu odata si ca iudecatoriu, cá Vadi'a preotimei si fruntasiloru poporului ar' scadá multu, fiindca fiitoru ampoiati ai cercului acestuia ar' veni a fi denumiti de Magistratulu Brasiovlui, si ei ar' fi prin urmare ómeni acestuia, eara nu ai poporului, s. a. multe —

Cu unilintia subscrisele comune, pentruocoli-

*), Vedi si corespondinti'a din Gazeta Nr. 10, cu data Branu 12. Ianuarie a. c.

rea diferintieloru viitóre si pentru asigurarea viitorului lor, sau determinatu ca numai sub conditiunile urmatóre voescu a mai remane la Brasiovu :

1. Cá tóte comunele acestea se formeze unu inspectoratu, sub numele de inspetoratulu Branului.

2. Cá comunele acestea se aiba dreptulu a tiené adunari de cercu, in care se'si aléga pre inspectorulu si ceilalti ampoiati de cercu, — inspectorulu se atarne de magistratu, si se fia membru alu acestuia.

3. Cá in tóte afacerile politice si iudiciali, se figureze limb'a comunelor de oficiósa, adeca cea romana.

4. Cá — daca la dietele viitóre voru fi a seda din districtulu Brasiovlui atati'a deputati, catu se cada pe 17,000 suflete, unulu sau mai multi, atunci inspectoratulu Branului, se aiba — dreptu singuru asi alege pe deputatii sei; — eara daca unu deputatu din districtulu Brasiovlui, v'a cadé pe mai multu de 17000 suflete atunci inspectoratulu acest'a v'a intrá la alegere, mestecatu cu celelaltu districtu alu Brasiovlui.

5. Cá, — de óre ce Brasiovalu este proprietariu, séu Domnu pamanténu, in satele Branu, Zernesti, si Tohanulu nou — candu sar' intemplá, escarea vreunui procesu de ori ce feliu de pretensie ce s'ar trage din referintiele Dominale de pamentu intre proprietarii din acelea, atunci magistratulu Brasiovlui sa nu aiba voie a fi iudecatoriu, ci din partea partiloru causante se se aléga unu foru disinteresatu din ori care parte a Transilvaniei.

Eara acestea tóte cu atat'a mai vertosu, caci pén'a la 1848 numai trei comune, si adeca: Branulu, Zernesti, si Tohanulu nou, se tiengura de districtulu Brasiovlui. Dara si acestea se administrara prin legi deosebite si prin unu forum dominale deosebitu

— eara cealalte comune sau tîenuta pena la 1852 de districtulu Fogarasiului. —

Deci cu tôte acestea amu indreznitu a ne adresá la Escelentia vóstra, cá fii la parintele seu — si la prea ouorat'a comisiune nationala, cá frati la fratii loru, cu acea profunda rogare, cá se ve milostiviti ale propune la locurile cuvenite, si a mediloci intruparea cercului acestuia totu cu conditionile preatinse la districtulu Fogarasiului.

Pre lunga care sarutandu drépt'a bine cuventatóre a Escelentiei Vóstre, suntemu si remanemu.

Zernesti in 5. Februarie 1861.

Comuna Branulu:

L. S. George Badescu, jude. Ioan Puscariu, notariu. George Garbacea, parochu. Ioan Lungu, parochu. Ioan Persoiu, parochu. Bucur Enescu, parochu. Nicolae Manoiu, parochu. Ioan Tentiu, jude. Ioanu Voinescu, jude. Moisi Cojanu.

Comun'a Zernesci:

Ioan Metianu, protopopu. Ioan Danu, parochu. Ioan Comsia, parochu. Dumitru Macelariu, notariu.

L. S. Ioan Baiu, jude. Bratu Tipeiu. Bratu Dan. Andreiu Dan. Ioan Jajea. Ioan Niscovu. Vladu Stravoiu.

Pentru comuna Tohanu vechiu:

L. S. Ioane Petru Popp. George Scurtu.

Comun'a Poian'a Marului:

Nicolae Flangea, jude. Pandrea, notariu. Stanu Petcu.

Comun'a Tohanu nou:

Bucuru Babesiu, jude. Ioan Hamzea.

Comun'a Holbach.

L. S. Bucuru Dumitru Surdu, jude. Ioan Ciociu Samoilu Mojea, parochu.

Reincorporarea Banatului cu Ungari'a.

Lugosiu 2. Ianuaru 1861.

Veneratulu corespondinte din Timisióra Dn. Barbu a cercusrisu in unulu din Nrii mai recentii ai Gazetei mai de aprópe reincorporarea Banatului si Voivodinei cu Ungaria. Ne place ca s'a luatú initiativ'a din Timisióra, ca dintrunu locu in care s'a fostu adunatu inteleginti'a nóstra spre a deliberá in cestu obiectu. Amu asteptatu inse ceva reflexiuni in acésta privintia si din Lugosiu, care e centrulu Romaniei in Patri'a nóstra. Firesce ca acésta tacere trebue se si aiba ratiunile sale, noi acele inea le scimu bene, credemu inse a nu ne poté nece decatu prin aceste iustificá simulat'a nóstra modestia, si fortiat'a deli-

catétia si franchetia catra confratii nostrii de altu sange. Ei sian aratatu stravaganti'a loru bucuria prin flamure, músicá, strepitu, pascuile, spargerii de feresrti, de cari n'au fostu crutiatu neci chiaru zelosulu si meritatulu nostru parinte episcopu, pentruca a propugnatu caus'a cea mai santa a poporului seu delasatu, si cu aceste virtúti se lauda unii din fratii magiari prin ospetarii, in foile publice, precumu d. e. in Lloydulu din Pest'a.

Pre lunga tôte acestea ne mai amaresce multu si portarea unoru conationali de ai nostrii preoti si mireni!!

Ce sentiescu si dicu la aceste romanii cei adevirati, ce graiesce poporulu celu necorruptu? O multime fórté mare din acestu poporu au provocatu prin organulu seu, bravulu cavaleriu apost. romanu Iova Popovits, pre unulu din cei mai meritati conducatori ai natiunei nóstre, pre veneratulu parinte episcopu romanu, Ilustr. S'a Dr. Dobra, cá cu ocaసిunea sosirei D-lui comite supremu a comitatului Carasiu, se descopere in fačia lunei D-lui comite sentimentele si dorintiele romaniloru dupa anesiunea séu reincorporarea patriei nóstre cu Ungari'a preste si fora de voi'a nóstra. Adeveratulu parinte alu poporului seu primí acésta recercare a fratiloru si filorú lui, si a si impenlito.

Intre vivate nemarginite, si entusiasmu raru, fu petrecutu veneratulu parente la loculu unde se astepta comitele sosindu.

Comunicamu in coprensulu ei intregu cuventatarea cu carea parentele episcopu bineventá conformu vointii poporului pre Dn. comite supremu, o comunicamu pentru aceea, cá se vedeti care e stadiulu convingerei nóstre. — Alocutiunea dupa o copia autentica e urmatórea:

Serbarea nascerei rescumparatoriului nostru, auctorelui libertatii genului omenescu si inceputulu cestui anu nou au importatu cu sene nescari evenimente politice de mare insemnatare, precum pentru alte provincii ale imperiului austriacu, asia mai de aprópe pentru noi si pentru chiaru a nóstra patria Banatulu temesianu, si Voivodin'a.

Adeca s'a induratu Maiestatea Sa Augustulu nostru imperatu si rege apost. a decretá reincorporarea acestei provincie cu Ungaria si ai restitui administratiunea politica. preavuta inea in ante de anulu 1848, ér' pre Ilustritatea Sa pentru renunoscut'a abilitate si demnitate, a se denumí de supremu comite

in comitatul Crasiovei, unde noi locuim; si asia a se pune in fruntea lucrurilor, concredinduti reorganizarea si guvernarea acestui comitatu, in puterea legalei constituirii, prin subalternele organe, si derogatorii de Ilustritatea Vóstra, dupa prescrip'ia modalitate alegunde si complininde. —

Pusetiunea mea, dar' mai vertosu votulu poporului imi impune datorint'ia de a 'ti descoperi cu ocaziunea venirii Ilustr. Sale la noi sentimentele si dorintiele nóstre.

Ce se tiene de reincorporarea nóstra, fórté bine e cunoscutu Ilustr. Vóstra, cumca romanii si serbii acestei provincii, au petitiunatu si recursu la Maiestatea Sa in contra ei, din acelu naturalu si puternicu indemn, pentruca din indelungata esperintia a seculorului trecuti eramu cuprensi de o anxietate fundata, prevediendu a fire periclitata prin ea autonomi'a, consistintiei nationalitatii si a limbei sale, precumu si egalitatea drepturilor nationali politice pronunziata prin cuventulu Maiestatii Sale tuturor natiunilor imperiului seu si ascurata.

Acestu postulatulu din partea nóstra s'a fostu propusu inca in consiliulu imperialu prin nepregatulu si meritatulu nostru representante (Ilustrisimulu Domnu Andreiu Mocioni de Foen), si cumca acolo s'a esprimat bene dorintiele poporului romanu, s'a veditu din conclusulu conferintelor tiente in Temisióra, precum si din petitiunea susternuta Maiestatii Sale, é' cumca aceste postulate au fostu fundate si dreptu motivate, a adevritu si rezultatulu operatulu comisiei imperatesci, publicanduse: cumca cea mai mare si notavera parte a acestoru doue popóre s'au dechiaratu in contra reincorporarei; é' o fractiune mai mica, numai pre lunga acele conditii si garantii s'aru fi invoitu in reintrocare, ca pre lunga egala administratiune politica, se fia deplenu conservata egalitatea tuturor drepturilor nationale politice — religióse; — durere ca s'au aflu si de acei degeneri fii, carii uitandu de dulcea lor mama pentru folosuri personale materiale, facunduse instrumente interesloru altor'a, neconditionatu s'au aruncatu in bratie straine.

Pre lunga tóte acestea intemplari adeverate, si de Maiestatea S'a recunoscute, concursulu mai multor cercustari si complicari politice au importatu inalt'a decretare si pronunciare a reincorporarei, carea acum se efeptuesce.

Natiunei serbesci s'a lasatu dreptulu de a for-

mulá o petitiune in privint'ia drepturilor sale politice si nationale, spre a se poté susterne si luá cá propusetiuni regesci la pertractare in viitóra dieta.

Ear' natiunei nóstre romane spre ceva consolare si liniscirea anxietatei sale in privint'ia limbei si nationalitatii, Maiestatea S'a a facutu acea dispusetiune, cá in locurile mai indesuite de romani, d. e. cum e si in comitatulu nostru, se se aléga de oficiali numai romani abili, dandune in derogatori romani garanti'a pentru limba si nationalitate.

Cumca tóte celelalte natiuni ale acestei provincii, carii in acestu principiu se potu considerá cá contopite, cu acésta incorporare suntu fórté multi-mite, adeverescu intr'altel mai deschlinitu semnele cele espuse de bucurie si de triumfu.

Singura natiunea romana a acestei provincii si in acésta privintia a remasu mai nemangaéta si mai departata de gratia imperatésca! de si a fostu totudeaun'a cea mai credintiósa Imperatului seu. Pentru aceea ori catu s'au nevoitu unii si altii a o trage intr'o parte séu alt'a, ea nece decatu s'a semtitu indemnata asi manifestá cu semne din afara invederate bucuri'a ce nu o are si a se face partasia triumfului strainu. Ci reserva manifestarea bucuriei sale pre acelu tempu fericitu, candu bataru incatuvu se v'a vedé in fapta complinita gratiósa ordinatiune a Maiestatii Sale, candu v'a poté salutá pre alesii dirigatori din sinulu seu si v'a fi int'odusa limb'a s'a si nu alt'a, ca oficiosa in scoli si oficiuri de susu pana josu. Ca numai asi'a se va poté impleni cuventulu Imperatului, numai asi'a se v'a poté infintia adeveratá consistintia nationala, numai asia se v'a consolidá pronunziatalu principiu alu egalitatii drepturilor intre surorile natiuni, supremati'a unei'a asupra altei'a nece decatu se v'a suferi.

É' de cumv'a acele préinalte dispusetiuni, si garantii ar' remané necomplinite si asi'a consistint'ia nationalitatii si limbei romane de nou ar' fi espusa periclitarei, in acea trista templare natiunea romana nu vá intrelasá asi descoperi gravaminele sale lunei intregi si a apelá la tronulu gratiei si dreptatii imperatesci, nesuferindu jugulu strainu! —

É' ce se atinge de fórté stimatá persóna a Ilustritatti Vóstre, si de inaltiat'a, chiamare si misiune, iubilulu comunu, solenitatea dilei de astadi, si modalitatea stralucita a bineventarii dau cea mai chiara adevrint'a, cumca Maiestatea S'a nu a gresitu alegerea, findu in Ilustritatea Vóstra concentrata

si placerea si confidui strainiloru , si asia esti intru adeveru barbatulu doririloru comune.

Noi romanii Te beneventamu cá pre unulu in carele vedemu inaugurate promisiunile imperatului nostru, Te salutamu cá pre unulu carele scimu ca ai sentimente romane, caruia de si pan' acumu nu s'au oferitu ocazione a apará in adeveratata lumina, totusi acumu avendu campulu celu mai largu spre acésta, ne place a crede , si suntemu convinsi , ca precumu pre celelalte popóre, asia in specie pre natiunea nostra pastrandu principiulu egalitatii si fratietatii legale, o vei conduceo la portulu prosperitatii si indestularei materiale si spirituale.

Oferimu cu sinceritate Ilustritatii Vóstre totu concursulu nostru; si de cumva se voru impleni dorintiele nóstre, Te vomu venerá cá pre unu Mesia si tramesu alu Domnului din sinulu nostru spre consolarea si mantuirea noastră — etc etc.“

Intr'aceste cuvente ale venerandului preutu mare, s'au exprimat simtirile , cererile si dorintiele nóstre si suntemu nutriti de acea sperare dulce, ca prin acésta procedura a noastră se v'a fi aflatu mangaiétu in catuv'a si predemnul nostru aperatoriu din Foen. O céta mica de ómeni ce si astadi stau amutiti din antea unoru interese mici si infame neci candu voru impiedecá s'en abate natiunea intréga dela cursulu seu. Noi credemu ca Ilustr. D. Mocioni si de aici inainte ori si la ce ocazione v'a fi propugnatoriulu si aperatoriu drepturiloru natiunei nóstre. Noi si pana atunci ciuramu viétia nestorea si poteri intregi, spre a poté lucrá inca multu pentru prosperitatea nostra materiala si spirituala. Memoria numelui si fapteloru Ilustr. Sale v'a vié in veci in animele caste si nobile, insemnatu fiindu cu litere nesterse pre fiecare pétra a marelui monumentu nationalu ce viitorimea si stranepotii nostrii 'lu voru redicá spre eterná si piá memori'a a acelor'a, cari intrunu modu asia eclatantu au meritatu piu nostra recunosciantia, si devotione. —

Ér' archiereului nostru prétabitu incatu ii ceremu dela providentia etate adunca, si poteri trupesci si sufletesci, spre a poté lucrá inca multu in interesulu si favórea poporului nostru. —

Nu avemu de scopu a descrie ceva impregiurare a primirei Ilustr. Dn. Comite supremu aici in Lugosiu, caci acésta o las amu la altii carii au mai mare desteritate de a descrie o di asia solena; totusi si pentru necsulu obiectului adaugemu aici

respunsulu Dn comite Gozsdu
la discursulu Ilustr. Dn. Episcopu.

Domnulu comite a disu a fire fórte onoratu prin presinti'a Dn. Episcopu, ei pare reu ca ostenitu fiindu nui póte respunde asia dupa cum doresce, in privinti'a acelor'a inse carei s'au adusu inainte de Dn. episcopu in privinti'a anesiunei Banatului cu Ungaria, trebue se faca aceste oserbari:

Eu amu amblatu — disa D. comite, tóte locurile locuite de romani, sciu sórtea loru pretutindinea cum este, apoi a adusu inainte Macedoni'a, Bucovin'a, Principatele romane, aretandu miseli'a acestoru tieri, si conditiunea romaniloru (?) de pre acolo, si apoi a adausu, ca din tóte a culesu, ca acea parte a romaniloru au avutu si au conditiunea cea mai buna cari au traitu si traiescu in regatulu Ungariei sub jegi magiare, ér' in privinti'a ansietatii indigitate de D. episcopu oserba: „Eu amu studiétu istori'a generósei natiuni unguresci, si n'amu aflatu in aceea verunu esemplu, cá aceea se fia insielatu pre cineva, cu atatu mai pucinu pre romani!! (Si cu acestea se incheie cele impartasite —).

(Domnulu impartasitoriu e rogatu in numele interesului natiunei si alu bunei cause si cointielegeri pe calea descoperirei adeverului cu tóta francheti'a a continuá pasi din pasi tóte simptomele observate din activitatea si bunulu simtiu alu barbatiloru de pe acolo cei pusi pentru inaintarea progresului natiunei, precum si tóte pedecile cu funtanele loru deunde provinu, cá aceea, ce nu se póte ajunge din lips'a zelósei devotari spre bine, se fia celu pucinu controlatu prin opiniunea publica, cá se ne cunóscemu ómenii din fracturile loru mai multu si decatu din vorbe. Cu deosebire tóta manipulasiunea reintreprinsa la restaurarea comitatensa, precumu si mediulu desbateriloru privitorie la renascerea starei romanului si la punerea bazei, celu pucinu in proiectu, pentru inaintarea romaniloru din acelu comitatu.

R.

Actu de donatiune pentru o scóla.

Subscrisulu considerandu deplorabil'a stare de ignorantia, de needucaciune si ne cultura a cultivatoriloru campestri si urbiculari, in carii asediasera necasurile si fatalitatile trecutului.

Considerandu. ca acei cultivatori, cari compunu si constitue astadi mas'a poporului romanu — greulu

sau majoritatea natiunii noastre — inpresinte — sub parintescul guvern constitutional si reprezentativu — incepu asi recastiga locul, ce li se cuvine in societatea omenitatiei, asi redobandi drepturile si indatoririle reciproce dela patri'a romana, carea le datoresce pastrarea limbei, puterea vieati'a si avuti'a s'a — intrunu cuventu incepu a fi recunoscuti legalminte si egalmente de ómeni, de cetatieni liberi, cultivatori de pamentu, de fructele si productele naturale, — demni de caracterulu sacru inprimatu in ei de creatóarele omnipotinte, si nu mai multu ca animale ori instrumente ale minoritatiei — natiunii.

Considerandu, ca pentru a puté ajunge acésta clasa de cultivatori — inferióra in cultura, superióra inse in numerulu familiiloru la cinta dorita, pentru a se puté face demna de numele de cetatieni liberi, demni de drepturile si de indatoririle receproce si egali heredite omenitatiei de creatorele tuturoru, are neevitabila necesitate de desvoltarea facultatiloru sale spirituale si intelectuale de educare, cultivare si perfectionare prin scóle.

Considerandu in fine, ca atari scóle de educatiune — din nefericire — suna prea pucine in patri'a nostra, si ca cu tóta bunavointia guvernului nostru indestulu de patrioticu si nationalu, — ele totu nu prea sporescu la numeru, nu se realisédia cu urgenti'a dorita si de multu asteptata de acea clasa de cultivatori ; —

„Amu convenitu cu consórtea mea a declará solonelu, cá se fia sciutu tuturoru vietuiriloru si posteritatiei, ca pe lunga ajutorulu promis comuneloru Salcea si Plopenii intru radicarea si realisarea unei scóle incepatóre comunale, ce este proiectata si iniciata a se dura si construi din piatra la primavar'a viitóre, — cu tóta libertatea consciintiei mele, inspiratu si impulsatu numai si numai de consideratiunile premi prin inscripulu de facia donediului pentru totudeaun'a onoratulu departamentu de culte si instructiune publica posesiunea caseloru mele din urbiculu Burdujenii, Districtulu Botosianii cuprindietóre de unu salonu mare pentru clasa mladitiloru romane de genulu barbatescu, alta odaie pentru secsulu femeninu, doue odai si una bucatarie pentru locuinti'a si necesitatile profesorulu, cu doue beciuri de piatra, grajdii si ograda inchisa bine de tóte partile, tóte in stare buna si solida, ce le amu cumparate dela D. Constantinu Bogoveczki in puterea acteloru de vecnica vendiare din 15. Eebruarie 18558 — si 14. Maiu 1859,

din dreapta, averea mea unita cu a consórtei mele, pe care o acuiraramu in adoptiv'a nostra patria Moldov'a in intervalu de 8 ani — si pe care le trecemu acum'a in perpetua si invocabila posesiune acelu onorabilu departamentu de culte si instructiune publica, impreuna cu actele citate pe lunga urmatóarele patru conditiuni permanente :

I. Ca localitatile cestionate se se intrebuintiedie numai pentru realisarea si fiintierea din ele a unei scóle publice impreuna cu locuinti'a profesorulu.

II Ca indata ce scóla acést'a s'ar' dotá de mine s'au de ai mei cu fonduri permanente, se si primésca titlulu de scóla publica iuliana, remanendu pan'atunca la bunavointi'a onor. departamentu ai da ori nu aceasta numire. —

III. Ca la acésta scóla se fia admisi — spre educare, cultivare si perfectionare toti tinerii romani fora diferentia de clase s'au nobilitate, si cu preferentia fiii cultivatoriloru campestri si urbiculari, a caror'a lipsa si trebuintia de perfectionare a inspiratu si a motivatu in inim'a nostra determinarea realisarii acestui actu de donatiune.

IV. Ca uniculu meu fiu anume Iulianu Moraresculu — in etate de trei ani si 6 luni, nascutu in Moldova si pe care dorescu din inima alu sacrificá servitiloru, folosulu si intereseloru generale ale patriei mele adoptive, — se fia la tempulu seu admisu conformu meriteloru sale de perfectionare morala, intieptuala si spirituala — la tóte institutiunile sciintifice din patri'a romana, sub parintésca ingrigire si privighiere a departamentulu de culte si instructiune publica, intocmai cu fiii pamenteni fara ajutóre materiale mai grandiose.

Pelunga care — inprofunda dorintia ca actulu acést'a filantropicu se animédie si pe alti compatrioti romani — rogu a sepastrá in archivulu statulu intre actele de binefacere spre perpetua sciintia. — Datu-sau in Salcea la 1. intai'a Ianuarie anulu 1861 un'a mie optu sute siésedeci si unu. —

Ilie Morarescu. Maria Morarescu.

Respunsu Ia discursulu tronulu in Principatele romane.

Преа дръдате Дѳмне !

Авдлтмътѣ къ знѣ сндрѣмънтѣ де респектъбѣсѣ

градітѣдине квинтеле патриотиче ши пѣине де сперандѣ дитр'нѣ вииторѣс апроиатѣ кз карі Мѣрія Та аї оно-ратѣ дескідереа пресиндїї нѣстрѣ сесїснї.

Ши ної, Мѣрія Та, дорїмѣ, воїмѣ ферїчїреа ши тѣрїреа Ромѣніей, зпїтатеа ромѣнѣ, консоїдареа ста-тѣлї ромѣнѣ. Ши ної сѣптемѣ конвїншї кз авемѣ сїм-патїеле пѣтерїлорѣ семпїлѣорїе трататѣлї дїн Парїоѣ, сїмпатїеле Евронеї чївїлісате дитреце; ши кз деїнде дела ної сїнгѣрї, дела девотаментѣлѣ ши дїцеленчїзнеа ромѣнїлорѣ, де а тѣрї ши де а вїліса ачесте сїмпатїї пентрѣ реалїсареа тревзїндѣлорѣ ши аспїрїлорѣ нацї-зней ромѣне.

Рекнѣоштемѣ дїмпрезпѣ кз тронѣлѣ кз тїмпѣлѣ фантелорѣ а сосїгѣ. Фїїндѣ дїнѣс дїнцїеїне ініціатївѣ дї адзпареа нѣстрѣ, аштептѣмѣ кз атѣта маї кз таре сете ініціатїва пѣтереї есекѣтїве ши салѣтѣмѣ кз ферї-чїре промїеїзпїле месадїлїлї домнєскѣ. Дарѣ Мѣрія Та, не воїмѣ аплїка кз сїнгзрандѣ а градѣче дї леїї посї-тїве салѣтарїеле прїнчїпїе але артїколѣлї 46 дїн кон-венцїзне: а асїкзра Ромѣнїлорѣ тѣте дрептѣрїле ши лївертѣлїе че не промїте ачестѣ артїколѣ; а да тѣтѣ десволтареа інстїтїдїнїлорѣ мѣнчїпїалї, атѣтѣ рѣралї кѣтѣ ши орьшїнѣшїтї: а дѣмвзпѣтѣдї стареа дїранїлорѣ прїнтр'о івстѣ регзларе а рапортѣрїлорѣ лорѣ кз про-прїетарїї, ка астѣелїх сѣ се дїлѣтѣре кїарѣ претестѣлѣ вре зней конѣсїснї че ар' пѣтеа фаче сѣ паскѣ кесцї-знеа пендїнте а пропрїетѣдїї дї сїнѣлѣ сочїетѣдїї ро-мѣне; ши сѣ реалїсѣмѣ вїза дорїндѣ а адзпѣрїї де а пѣне о орь маї дїнаїте патрїа нѣстрѣ дї кондїцїзпїле де прогресѣ де каре се вѣкзрѣ астѣлї маї тѣте ста-тѣрїле Евронеї чївїлісате. Мѣрія Та, нѣ воїмѣ крѣда нїчї о остенѣлѣ спре а дїнаїта поза нѣстрѣ organї-саре кѣрїа сзптемѣ гата а консакра тотѣ тїмпѣлѣ че не ва чере, прекзмѣ іамѣ консакратѣ дї сесїзнеа трев-кѣтѣ зпѣ тїмпѣ дїноїтѣ де ачела че есте прескрїсѣ сесїзнїлорѣ нѣстрѣ ordınarїe, де ши адзпареа а авѣтѣ се лѣкрезе ла о епокѣ а анѣлї пѣдїнѣ фаворавїле ін-тереселорѣ нѣстрѣ прївате.

Адзпареа електївѣ, ка о сїнчерѣ репресїнтацїзне а Ромѣніей, тотѣдеазна саѣ грївїтѣ а vota, адеcea дїкѣ а прокатѣ проїектеле де леїї менїте а фаче просперїтатеа ши тѣрїа нацїоналѣ. Асеменеа ва стѣдїеа кз релїцїосїтате проїектѣлѣ де леїе анѣндатѣ пентрѣ реформа елєкторалѣ; ва апрова ши ва дїтродѣче дї трѣсѣлѣ тѣте дѣмвзпѣтѣдїрїле рекламате де інтереселе генералї але Цѣрїей.

Дитр'ачелашѣ тїмїѣ, адзпареа сїмте зрїїндѣзней леїї ісдїчїарїе organїче, каре гарантѣндѣ іndenpendıngа

маїстратѣрїей ши дрептѣрїле дїмпрїчїнацїлорѣ, сѣ пер-фекцїонезе реїцїмѣлѣ пострѣ констїтїцїоналѣ, сѣ факѣ, дї реалїтате, дїн пѣтереа ісдїчїарїѣ зпа дїн челе треї марї пѣтерї але статѣрїлорѣ констїтїцїоналї, кз тотѣлѣ іndenpendıngї дїтре дѣнселе дї сѣфера акцїзнїї лорѣ, ши тотѣ deo datѣ адевѣрата протектрїче а аверїлорѣ нѣстрѣ.

Комплектѣндѣ organїсареа нѣстрѣ полїтїкѣ ши со-чїалѣ; регзлѣндѣ ши лїнїштїндѣ прїн леїї вѣне тѣте ін-тереселе цѣрїей; ши асїкзрѣндѣ пентрѣ тодї пентрїнї-тѣреа дар' рїгзрѣса аплїкаре а леїїлорѣ; воїмѣ десволта дї паче тареде ресѣрсе де каре нѣте дїспѣне Ромѣ-нїа. Астѣфелѣ не воїмѣ вѣкзра ши маї мѣлѣ де кре-дїтѣлѣ ши де респектѣлѣ стрѣнїлїлї, ши воїторїї де рѣѣ нѣ ворѣ пѣтеа рѣзшї а інтрїста інїмїле нѣстрѣ кз сче-не де decordıne.

Decordınїle дела Пїоештї маї кз сеамѣ челе дела Країова, прїн фаталеїе ресзлтате але зней дївїершїзпѣрї непоменїте дї цара нѣстрѣ ши не дїнцїеасѣ, аѣ де-венїтѣ о каламїтате пѣвлїкѣ, дзреросѣ сїмдїтѣ де тодї Ромѣнїї. Градїѣ черѣлї, ordınea n'a дїтѣрїзїалѣ а се реставїлі. Акзтѣ есте рѣндѣлѣ ісцїїеї ашї фаче а са даторїе; ши, пегрешїтѣ ва доведї ши ва сзїзне не кзл-навїлі да тѣтѣ дрептатеа леїїлорѣ.

Мѣлѣмїндѣ кз зпѣ адзпкѣ респектѣ Марїей Тале пентрѣ промїсїзнеа манзїнерїї ordınїї матерїале; кз каре неа опоратѣ дїскзрсѣлѣ тронѣлї, ши ної, прѣа дїлѣдате Дѣмне, аплїкѣмѣ ши воїмѣ аплїка тѣте пѣ-терїле нѣстрѣ спре а дїтѣрїї дї царѣ ordınea моралѣ, гаранѣа чеа маї ефїкаче а ordınїї матерїале. Кз ачестѣ окасїзне сзптемѣ даторїї а консата кз зпа дїн трев-зїндѣеле челе маї вїѣ сїмдїте, челе маї імперїосе але Romaneї, есте о маї вѣзпѣ organїсацїзне а едѣквїснїї ши а інстрѣкцїзнї пѣвлїче; пѣмаї дїгїндереа кзлѣрїей морале ши інтелектѣале дї дїферїтеле стѣрї але со-чїетѣдїї нѣстрѣ не ва да адевѣрата паче, тѣрїе ши тѣ-рїре нацїоналѣ.

Нѣ маї пѣдїнѣ неа преокзпатѣ ши не преокзпѣ пѣтереа нѣстрѣ арматѣ, ши дї вїза ши неконтенїта нѣстрѣ солїчїтѣдїне пентрѣ дѣнса, амѣ акордатѣ дїфе-рїтелорѣ мїнїстерїе тотѣ че аѣ черѣтѣ, ле амѣ оферїтѣ маї мѣлѣ де кѣтѣ не а черѣтѣ. О organїсацїзне со-лїдѣ а арматеї де апѣраре потрївїтѣ ресѣрселорѣ, тра-дїцїзнїлорѣ, ценїлїлї ромѣнѣ, креадїзнеа адевѣратей форде нацїонале, а devenїтѣ о печесїтате емінїте каре нѣ маї сѣфере амѣнаре: Цара дїтреатѣ о астѣп-тѣ, о чере ши есте гата а шї-о да.

Воїмѣ штї сѣ цїнетѣ сокотѣлѣ гѣвернѣлї Мѣрїей

Tale de difikultățile inopriții prezentei noastre cităm; darь дитр'ачелашк тинѣ авемѣ datoria имперіосѣ де а деклара кѣ амѣ възвѣтѣ кѣ дзрере ші кѣ възь преокпадіе знеле акте але гзвернѣлѣ, прекзтѣ рестрикціоніле адѣсе де гзвернѣ дренѣрілорѣ мѣнічипалі, не кѣндѣ месачівлѣ домнескѣ не івѣтѣ, дн віртѣтеа артиколѣлѣ 46 алѣ конвенціоні, але дитрѣ ші а ле дитінде; чірклареа міністеріале пенѣтрѣ пѣпереа дн есекціоне апроіектѣлѣ де леѣе асѣпра патентелорѣ фѣрѣ ка ачелѣ проіектѣ сѣ фі довѣндитѣ маі дитѣлѣ санкціонеа демнеаскѣ, нічі тѣкарѣ дн въздетѣ; адаосѣлѣ де треі леі каре нѣ фігзрѣ дн въздетѣ да чеі 36 де леі де конпрівздіоне перѣбнале вотачі де камерѣ пенѣтрѣ ачестѣ анѣ; ші прочедѣріле міністерівлѣ, дн кзрѣере де маі мѣлѣлѣ, кѣ арендаші мошілорѣ пѣпѣстірешті не база скѣзѣмѣнтѣлѣ вотатѣ де адзѣрпеле децісіторѣ, ші аста не кѣндѣ міністерівлѣ авеа се черѣ кѣтѣ а ші черѣтѣ дела капѣлѣ статѣлѣ анѣ санкціона ачелѣ скѣзѣмѣнтѣ. Ачесте зрѣтрѣ, преа днѣдѣте Dómnе сѣнтѣ де о фортѣ mare гравітате дн прівіреа дренѣлѣ, ші тотѣодатѣ аѣ адѣсѣ о адѣнкѣ перѣзѣвадіоне дн інтересѣлѣ морале ші матеріале алѣ цѣреі дитреці Кѣ кѣтѣ ва фі де греа а нѣстрѣ десапроваре, респзндереа че вомѣ фаче се казѣ асѣпра гзвернѣлѣ пенѣтрѣ веркаре аватере дн леѣе че амѣ дитѣмпіна, кѣ атѣтѣ ва фі де пѣтернікѣ конкзрсѣлѣ чеі вомѣ да дн десволтареа ші аплікареа прінціпелорѣ конвенціоні Міністерівлѣ, негрешітѣ н'а вітатѣ кѣ че рѣвнѣ амѣ пѣтеа зіче продігалітате, іамѣ вотатѣ тѣте въздетеле тѣте леїде фіскалі че неаѣ пресѣнатѣ дн сесізнеа грекѣтѣ де ші о крісѣ фінанціарѣ не ѣлѣтѣе цара де маі мѣлѣ тинѣ

Прінѣтр'анѣ конѣролѣ пенѣтрніторѣлѣ, скрѣлѣлосѣ вомѣ віне меріта, сперѣтѣ, дела днкредереа націоні ші а капѣлѣ статѣлѣ. Ачі се кѣвіне сѣ арѣтѣмѣ ші зрїнда, атѣтѣ а знеі леї каре се рѣзлѣзе дитр'анѣ модѣ практикѣ респзнсавілітатеа міністеріале, кѣтѣ ші а леїі асѣпра некомпатівілітѣдіі дитре мандатѣлѣ де депзтатѣ ші фзкціоніле dependingі де гзвернѣ.

Мѣрія Та, партітеле ші але лорѣ лѣте дн сѣлѣлѣ Адѣнаріі нѣстрѣ сѣнтѣ консечїнда патѣрале а лівереі еспресїоні де опініні діферіте респзсѣнтате дн тѣте адзѣрпеле делівѣранці Дн тинні ордінарі, еле сѣнтѣ прѣзтїндїнеа прівіте ка элементѣлѣ челѣ маі пѣтернікѣ де прогресѣ; еарѣ да спочеле челе тарі, да пої конѣтопїндѣсе тѣте дитр'о сїнгзрѣ воїндѣ, воїндѣ націонале, еле сервескѣ а прова ші маі віне патриотісѣлѣ ромѣнілорѣ.

Пріметѣте, Мѣрія Та, сїпчеріле ші респектѣбселе нѣстрѣ зрѣрі пенѣтрѣ консолідареа Тронѣлѣ Мѣріеі Tale просперітатеа ші мѣріреа Ромѣніеі.

К ѣ л а р і з ѣ д і н Р о м а .

Бѣладѣ, дедікатѣ кѣ опѣре D-лѣі Аксѣнціѣ Северѣ.

I.

Сѣреле-ші аскѣнде разеле дн пзорі,
Віфорѣлѣ днвѣлдѣ крѣделеі фзрорі, —
Фзлѣрѣлѣ кѣ flame свѣрѣ, тѣпѣ, пікѣ, —
Зеїі се мѣніарѣ, — черівлѣ се деснікѣ.
„Астесѣ семѣ реле! — фламініі зічеа,
Дар' мѣрѣца Ромѣ, ардѣре фѣчеа
Ка сѣ дѣвлѣзѣскѣ зеїі дн 'нѣлѣдїме,
Кѣчі е 'н жалѣсїѣ пенѣтр' а са мѣрїме!

Нѣчївлѣ дела лѣптѣ 'н Рома ажнѣеа,
Фаїма чеа маі трїстѣ слѣ і-о адѣчеа :
„Інімікѣлѣ дитрѣ, — патріа прѣпаде,
Че дн кале-ї афѣл тѣте 'н скрѣтѣ ле арде!“

Іѣтѣ кѣ ре'нѣторѣ о трѣпѣ де солдаді,
Де оторѣ, бѣтаѣ, греѣ кѣтрѣмѣзрачі
Ші не-а Ромѣі страде възѣтѣлѣ рѣсѣпѣ,
Іѣрѣ четѣдѣніі дн тѣмѣлѣ с'адзѣлѣ.
„Че ачі кѣзтатѣ акасѣ? знѣлѣ дитрева;
Сївлѣ, трїстѣ, не зрѣтѣ асте кѣвлѣта :
Оастеа інімікѣ греа е де мѣлѣдїме,
Дндешертѣ се'нчѣркѣ а Ромѣі вѣрѣзѣдїме!
Астѣлѣ фїі Ромѣі! арма с'о апѣкачі,
Сѣѣ не зеї! дн Рома мѣртеа-о аштепѣаці, —
Мерѣеці! стаці дн фзрпте, коло 'н лѣптѣ крѣптѣ,
Патріа де-о пердеці, лѣтеа вѣ днсѣлѣтѣ!“

Сромѣтѣ нѣ с'асде, казѣ тоці зіміді,
Ші де спаймѣ mare стаѣ днкременіді, — —
Nime нѣ грѣесече, сѣѣ ка сѣ рѣтѣлѣ
Сѣѣ дндат' сѣ плече тоці кѣ арма 'н тѣпѣ.
Дарѣ Сївлѣ 'нтрѣбѣ: „ Спаїма в'а кзпрїнсѣ,
Ші-аліанїі вострїі Рома о-а девїнеѣ?
Плѣе-афзрїсїѣтѣ, ші децѣнератѣ!
Казді кѣ пѣпѣсарѣ 'н цѣра та прѣдатѣ?
Чеїче пенѣтрѣ Рома кѣ пої с'а лѣпѣгѣтѣ,
Зеї! нѣ се крескзрѣ да пѣпѣ десфрѣнатѣ!
Мошіі поштрїі, — ка Рома сѣ фїз мѣрѣцѣ,
Аѣ сакратѣ авере, аѣ сакратѣ віѣцѣ, —
Дар' тѣ плѣе — зрѣтѣ, нѣ вреі сѣѣ нѣ поці

Съ асигѣри цѣра пептръ стрънеподи?!
Ромъ! къ кѣдеа-џи, пере ш'алѣ тѣѣ пѣме,
Нѣ есчи де акѣма домпиторе 'н лѣме?!“

Фѣда дорѣ атѣпчае пар' къ 'птпереа,
Ипима шѣ окѣи 'н флакѣри стрълѣџа, —
Знѣ минѣтѣ, — ш' алартѣ фачесе ин пѣаџѣ,
Тодѣ ероѣи (Ромеѣ) стрѣтѣ : „тѣорте сѣѣ виѣџт!“

II.

Сѣра 'птѣнекѣбъ 'н пѣите се фѣкѣ,
Нѣптеа къ сосѣреа зорѣлорѣ трекѣ —
Пѣлѣ 'н демѣпѣџѣ армеле-шѣ гѣтѣрѣ,
Шѣ къ вѣрѣџѣ 'н лѣитѣ се порпѣрѣ. —

Шѣ къ бѣстеа бравѣ дѣкѣ маѣ мерѣеа
О матрѣпѣ тѣндрѣ, шѣ 'н сѣспѣнѣ пѣлѣпчае; —
Дар' къларѣлѣ Сѣлѣвѣ, вѣне о вѣаѣ 'н сѣмѣ,
Шѣ ка сѣ ѣ грѣѣскѣ кѣтрѣ сѣне-о кѣмѣтѣ :
„Ах! невѣстѣ драгѣ! плѣкѣ тѣ 'ндѣрѣптѣ,
Патрѣа нѣ чере ш'алѣ тѣѣ фраџетѣ пептѣ.
Ах! ре'птѣрѣпѣ, славѣ есчи сѣ мерѣѣ департе,
Шѣ акасѣ сакрѣџѣ пептрѣ поѣ, лѣѣ Марте

„Бравѣле! тѣ ѣѣртѣ сѣ тѣ дѣкѣ къ воѣ,
Воѣ лега еѣ рѣне 'н лѣитѣ лѣ ероѣ,
Дар' къ аста спадѣ, ставѣоѣ 'н лѣитѣ тѣре.
Ипѣма-мѣ е крѣптѣ, — чере рѣвѣзнѣре!
Соџлѣ меѣ преа дѣлѣе, сѣџетѣтѣ, ловѣтѣ
А кѣзѣтѣ, — ш'акѣсѣ нѣ а маѣ венѣгѣ, —
Фѣлѣлѣ меѣ прѣдѣлѣе, ѣѣр' е 'н вѣтѣлѣ,
Сѣпѣгѣрѣ, фѣр' нѣме н'амѣ еѣ вѣкѣрѣѣ!
Че-мѣ е шѣ виѣџа? соџѣлѣ мѣ-амѣ перѣдѣтѣ
Шѣ не фѣлѣ-мѣ тѣндрѣ нѣ х'амѣ маѣ вѣзѣтѣ!
Сѣѣ трѣѣтѣѣ Рома маѣ скѣлѣпѣндѣ де тѣорте!
Сѣѣ виѣџа-мѣ пѣрѣ ка сѣ-авѣтѣ о сѣорте!“

Сѣлѣвѣ къ пѣлѣчере ворвеле-ѣ азѣѣа,
Шѣ не дѣлѣеа-ѣ тѣмѣ елѣ шѣ-о кѣпѣсѣеа.
Де не кѣлѣ ковѣре шѣ не тѣмѣ 'нѣраџѣ,
Мама-атѣпѣ сѣрѣтѣ фѣлѣ-шѣ къ дѣлѣѣџѣ
„Дѣлѣе тѣлѣкѣлѣџѣ! тѣлѣтѣ еѣ те-амѣ дорѣтѣ!
Кѣтѣ де вѣпѣ сѣптѣ зѣѣѣ, къ не-аѣ дѣтѣлѣпѣтѣ, —
Дарѣ тѣмѣ бравѣ, тѣмѣ минѣзнѣтѣ,
Лѣ о лѣитѣ крѣптѣ, тѣ нѣ ештѣ кѣмѣтѣ!“

„Еѣ нѣ сѣм кѣмѣтѣ, — дѣсѣ амѣ плѣкатѣ,
Рома е аѣеа, че т'а дѣндемнатѣ, —
Дарѣ че-ѣ виѣџа фѣр' де соџѣтѣ, шѣ тѣне?
Кѣ ероѣи 'н лѣитѣ воѣ сѣ тѣорѣ маѣ вѣне!

„Браво! сѣ трѣѣскѣ! тѣлѣѣ остѣшѣ стрѣга,
Сѣлѣвѣ не тѣлѣкѣџа дѣлѣе-о сѣрѣтѣ, —
Мама чеа ромаѣ тѣрѣе маѣ департе
Оастѣа е воѣѣсѣ шѣ кѣпѣта лѣѣ Марте!
(Ва ѣрма.)

Fondulu Gazetei Transilvaniei.

Poporul de Ciomocosu insufletitu prin generosele e-
semple ale mai multoru prea demni nationalisti con-
feri la fondulu multu pretiuitei nostre Gazete si insula
minimulu seu ofertu precum urmѣdia :

Poporeni:

- Georgie Irimie 40 cr. Georgie Pál 40 cr. Mihaiu Buttyan 1 fl. George Sopronyi 20 cr. George Papp 20 cr. George Moss 20 cr. Simeon Pál 20 cr. Ioan Todás 10 cr. George Saitis 10 cr. Ioan Bulger 40 cr. Mihaiu Zaioczi 20 cr. George Pál 10 cr. George Oláh 10 cr. Gavriila Gerhes 6 cr. Vasiliu Tivadar 10 cr. Gavriil Borata 40 cr. Petru Buttyán 20 cr. Subscrisulu 3 fl. 5 cr. v. a.

Suma 7 fl. 35 cr. v. a.

Pruncii scolari.

- Dumitru Kerekes 5 cr. Petru Gyermán 10 cr. Dumitru Derserán 5 cr. Bálint Oláh 5 cr. Dumitru Gulyás 10 cr. Ilie Irimie, invetiatoriu 40 cr. v. a.

Suma tѣta 8 fl. 10 cr. v. a.

Semnату Ciomocosiu 4. Februarie 1861.

Sandru Corbu, parochu.

BIBLIOGRAFIA.

Magazinulu istoricu pentru Dacia

a carui publicare s'a interruptu prin evenimentele de la anulul 1848 pana acumu, se v'a continua de aici inainte subtu redactiunea subscrisului. Tomulu VI. este subtu tipariu. Pretiulu abonamentului pentru unu tomu e 7 vecenari sau 15 lei, 30 parale in cursulu vestiariiei.

Redactoru respundietoru
Iacobu Muresianu.

Editiunea: in tipografi'a lui
Ioanne Gótt.